

UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

ကမ္ဘာ့လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

လိက်လလောင်အခေါင်အရာမှိုဟ်အလုံလိုက်မွဲ

**RAOUL
WALLENBERG
INSTITUTE**

UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

ကမ္ဘာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း

လိက်လလောင်အခေါင်အရာမှိတ်အလုံလိုက်မွဲ

နိုင်ကဆုမွန်ဘာသာပြန်ဆို၍
မွန်စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ(ရန်ကုန်) က
အတည်ပြုသည်။

ဂလာန်ကြီး

ပွဲကိုစွတ်တဲ့ ၁၉၄၈ သွား၊ ဂိတုဒီဇင်ဘာ (၁၀) ရှိ
နူကိုသဘင်သီကြီး ကုလသမဂ္ဂ လလောင်ကြား နဒဒ်သွလဝ်ဒတန်
လိက်လလောင်ကြား အခေါင်အရာမှိတ် သွက်အလုံလိုက်ရ။
လိက်စွဲတရား လိက်လလောင်ကြား ချိုက်က်ပေင်င်ဂှ် မေံက်ထွေးလဝ်
ပွဲမုက်လိက်လက္ကရ်တေံရ။ ဟိုတ်ကျောန်သွလဝ် နဒဒ် လုပ်ဝင်မွဲတု
အမိပွယ် လိက်လလောင်ကြားဂှ် ကောန်ညးချင်ကွာန်ဂမ္တိုင် ညံင်
သောံတီကျားကို၊ ချင်ဂမ္တိုင် (ဟံ့သေင်မွဲ) တွဲရးဒေသဂမ္တိုင်တအံ
ညီဝေဟံ့ပါ ကဆံင်ပရေင်ချင်ကွာန်မွဲသ် ပွဲဘာဂမ္တိုင်ကေံ ဂကေံ
ပရေင်ပညာတုဟ်ဟ်တအံ စွဲအမိကတု ညံင်သောံတရားကာ လိက်
လလောင်ကြားမာန် ညံင်သောံပံက်ထွေး သောင်ကလး အမိပွယ်
မာန် သာံဝံ နူကိုသဘင်သီကြီး ကုလသမဂ္ဂဂှ် ဟိုဗကန်ကာကို
ချင်လုပ်ဂကေံ ကုလသမဂ္ဂတအံ သိုဖအိုတ်ရ။

ဟိုတ်သာံဂှ်ရ ကပ်မယေန်အခေါင်အရာမှိတ် ကိုန်ချင်ဗွာဝံ ငိက်
လလောင်ကြား အခေါင်အရာမှိတ်ဂှ်တီဂှ် နူကိုဘာသာအင်္ဂုလိက်
ကွဲသွဘာသာမန်တု တက်ကြားပွဲတ်ကာရ။

ကပ်မယေန်အခေါင်အရာမှိတ်ကိုန်ချင်ဗွာ

ဂိတုဇူဇူ၊ သွာံ ၂၀၁၃၊

လိက်လလောင်အခေါင်အရာမို့ဟ်အလုံလိုက်မွဲ

နိဒါန်း

ပိုမိုဟ်တံညးဂမၠိုင် သိုဖအိုတ် ဂုဏ်သိက္ခာမို့ဟ် မပါကျဉ် နှုဂ်မိဂ် တုပ်သ့ဟ်ညးညွှန်တဲ အခေါင်အရာဂမၠိုင်ဝံ တးပါထောံ ဟံဝံ သွေးသွစုတ်သမ္မိ ညးညွှန် ရန်တုအ်ကို အခေါင်ဗူးစး အခေါင်နွံကို ဗဗွဲခရ် အခေါင်စိုဟ်လလမ်တံဂ် နှိတမ်သဇိုင်မူလ ဂကောံမို့ဟ်ပို တအ်ရောင်။

လတူဟံသွကာကို အခေါင်အရာမို့ဟ်ဂ် မဒ်ပူဂီ စင်ခြင် ခိုဟ်ပရေံ ဟံလေပ် နှိမို့ဟ်နွံလက်သန် ရန်မိုကြမ်ကြ ပလီုပလက်ဗျိုင်မို့ဟ်ကို တအ်ဂ် ဒစိုဒစးတဲ တုဟ်န ဝံကလိဝံ အခေါင်ဟိုဂး ဗူးဗူးစးစးကို၊ သွက်ဝံအခေါင် နွံခရ်ပတေံ နွံရှေံသေံသွးပွးကို၊ သွက်ဝံဗူးစးတိတ် နူအရာမဖေက်ဝံက် ကောံ ကျောပ်ဗျိုကဟင်တအ်ဂမၠိုင်အိုသိုကို အတိုင်မို့ဟ်ပိုတအ် ရန်တုအ်လပ် သျှင်အိုတ် ဂကောံမို့ဟ် ခိုဟ် တျိုဟ်စိုဟ်ဩျိုဟ်မွဲ ဝံမံက်ဂတပ်ဂ် ဝိုင်စွံလပ် တင်ရန်တံ သျှင်အိုတ် ဟောင်ရ။

စကာအိုတဲ အုပ်ဓုပ်ဒိုင် ဟံမွဲကိုသောတ်ပ် ကောံ ဘျိုဘျိုက်မံင်တအ် ဂ် မဟာဇန်ဂမၠိုင် လက္ခရ်အိုတ် ဝံင်ဘုန်ဟံမွဲတဲ ဒးတပ်စေဟ်ပွန် ဂတး ညံင်ဟံဒ်အာဂ် ဒးရှေံသေံ အခေါင်အရာမို့ဟ်တဲ သွေးစိုဒှာလပ် နကို သောပ်ဥပဒေမွဲထေက်ရောင်။

မွဲချင်ကိုမွဲချင် ညံင်သောံသျှင်ပတိုန် ပရေင်ဖောအ်ဗြေပ် ကောံကု ချက်ကေပ် ဆာန်ကွိုန် ညးသကအ်ဂ် နှိတင်နွံပိုက်မွဲသုံသုံရ။

ကိုန်ချင် လုပ်ဂကောံကုလသမဂ္ဂတအ် ညးဂမ္တိုင်ဝံ ဒးနွံခရ်ပတေံ
ရှေံသေံသဇိုင်အခေါင်အရာမ္တိဟ်တမ်မူလ၊ ငျှဟ်မးမ္တိဟ် ကောံ
သိက္ခာမ္တိဟ်၊ အခေါင်တုပ်သ့ဟ် အကြာမ္တိဟ်တြု ကိုမ္တိဟ်ဗြဲတံဂ်
သွဗဓာန်လဝ် လိက်ကသုက် ပဋိညာဉ်ကုလသမဂ္ဂတေံ ပ္ဍဲအကြာ
အခေါင်သွးပွးဂ် သွက်ဂွံသျှင်ပတိုန် သန္နိဋ္ဌာန် သောံသျှင်ပတိုန်
ပရေင်မ္တိဟ် ကောံ ဘဝကဆံင်မ္တိဟ် သောံတတ်တက်ရောင်။

ကိုန်ချင် လုပ်ဂကောံကုလသမဂ္ဂတအ် ပံင်တောံကို ဂကောံ
ကုလသမဂ္ဂတေံ သွးကိုကတိပါင် သွက်ဂွံသျှင်ပတိုန်ကဆံင် အခေါင်
အရာမ္တိဟ်ဂမ္တိုင် ကောံသဇိုင်အခေါင်ဗွးစးတအ် အတိုင်မွဲဂွးတိ
သွက်သောံဒေတ်ဗက်ရပ်စပ်အာမာန်ဂ် ဒးဂစာန်ကျောန်ရောင်။

လတူ အခေါင်အရာမ္တိဟ်ကောံ အခေါင်ဗွးစးဂ်ညံင်သောံကျိုဟ်
ကောတ်မွဲစွံမာန်တေံ အတိုင်မကိုလဝ်ကတိပါင်ဟောင် သောံမံက်
အာရပ်ရဲဂ် ဒွံတင်ပိုက်ဖျော်အိုတ်ရ။

ဣာပ်မိတ်၊ ဣာပ်ဂကောံတအ်လေဝ် လတူလိက်လလောင်တြး
 တအ်ဂှ် ဖှေံစိုတ်တဲ အတိုင်မွဲဂှးတိ စပ်ကိုအခေါင်အရာဂမၠိုင် ကောံ
 အခေါင်ဗွဲးစးဂှ် ရှေ့သေ့တဲ ဗတောန်ကိုပညာ၊ ကိုလညာတ်တဲ
 လွီုပရာအာကို၊ ကောန်ညးချင်ကွာန် မနွံဒိုင် ပွဲဒေသကိုန်ချင်
 ကောန်ချင်ကောန်ဂကောံကုလသမဂ္ဂကောံ ပွဲကိုဒေသ ပွိုင်ချင်
 ဂမၠိုင်တအ်ဂှ် ဒးယိုက်ဒိုက် အခေါင်အရာနာနာ ကောံ အခေါင်
 ဗွဲးစးတအ် သွက်သွာံစိုပ်တရ်မာန် နူကိုကဆံင်ချင် စိုက် ကဆံင်
 ဂှးတိမာန် သွးပတိတ်ဖြဟတ် လွီုပရာအာ ပွဲမအံင်ဇူး နကိုတင်
 ရန်တဲ အခေါင်အရာမိတ်ဝံ ဒှ်တိုင်ခီ သွက်မိတ် ပွဲအလုံလိုက်တဲ
 နူကိုသဘင်သီကို ကုလသမဂ္ဂဝံ လလောင်တြးကာ လိက်လ
 လောင်တြး အခေါင်အရာမိတ်ဂှးတိရ။

ပိုဒ် (၁)

မိတ်ဂမၠိုင် အိုသိုတအ်ဝံ စနုသွးတိတ်နဂပ်ဂှ် ဒှ်မိတ်သွးပွးအိုတ်တဲ
 အခေါင်အရာ ကောံ သိက္ခာမိတ်တအ် တုပ် သုဟ်ရ။ မိတ်တအ်ဂှ်
 နွံကိုရေစင်ခြင်ကောံ သမ္ဘိညာဏ် ဝေပိပါ ခိုဟ်ပရေံနွံတဲ ညးမွဲ
 ကောံ ညးမွဲ ထေက်ကိုသွးဒေတ်ဗက် ဆက်ဆောံညးညွှအ် နစိုတ်
 ဓာတ်ကောံဒေံအရေင်ရ။

ပိုဒ် (၂)

ဇာတ်မို့ဟ်ဝံ့ စပ်ကိုဂကူ၊ အရံင်ဖျုန်စွံ၊ လိင်၊ အရေင်ဘာသာ၊ သာ သွာမရှေ်သော်၊ ပရေင်ချင်ကွာန် (ဟံ့သေင်မွဲး) ဓရ်ဒုင်ဂိုင်တူဟ်ဟ်၊ ကောန်ချင် (ဟံ့သေင်မွဲး) စပ်ကို မဇကဆံင်မို့ဟ်၊ ဒြပ်ရတ် ဂုဏ်နေ၊ ဇာတ်မဇကကူ ကော် ကဆံင်အလံင်ဂမို့၊ ပါခြာ ဟံ့မွဲ မွဲသတ် ညံင်သောံဒုင်စသိုင် အခေါင်အရာ ကော် အခေါင်ဗူးစး တုပ်ပံဂို အတိုင်မမေံက်ထွေးလပ် ပွဲလိက်လလောင်တြးဝံ့ရ။ တဲပွန် သွသဇိုင် ကို ကိုန်ချင်မို့ဟ်မွဲမွဲမံင်စံင် (ဟံ့သေင်မွဲး) ချင်မဝံ့လေပ်အပိုအာဏာ ဗွဲမဗူးစးဒိုဒို၊ မဒိုဒေသကုလသမဂ္ဂ ထိုင်ဒပ်မင်မွဲလပ်ကိုဒို၊ မဒိုဒေသ ဟံ့ဝံ့လပ် အခေါင်အပိုအာဏာ နဒိုဒိုအုပ်ပုပ်အလိုဇကုကိုဒိုဒို၊ နကို အပိုအာဏာကိုလပ် ပွဲကို ဒေသမွဲမွဲကိုဒို သွဟိုတ်ကိုပရေင်ချင် ကွာန် အခေါင်စီရေင်သောဝ် (ဝါ) ကဆံင်အလံင်ဂူးကပ်တဲ ပါခြာ ထောံ အခေါင်အရာမို့ဟ် ဟံ့ဝံ့ရ။

ပိုဒ် (၃)

ဇာတ်မို့ဟ်တအ် အခေါင်ဂျိုင်တ်လမျီု၊ အခေါင်ဗူးစး ကော် အခေါင် ဂိုက်ဂျီု ပရေင်ပူဂိုမို့ဟ် ဒးနွံရ။

ပိုဒ် (၄)

မို့ဟ်အလိုမွဲမှ ဒးဒုင်သွကောန်ဒိုက် (ဝါ) ဒးဒုင်သွဏာကောန်ရဲတပ် ခွာ ဟံ့ဝံ့ရ။ စိုဒ္ဒာကွာတ်လဒိုအာ ကမ္ပောန်သွကောန်ဒိုက်ကော် ဝိုပြင်သွံရာန်ကောန်ဒိုက်ရ။

ပိုဒ် (၅)

မို့ဟ်အလိုမွဲဂို ဒးဒုင်ချီုချီုက်ပျဲပျာံ (ဝါ) ရန်မိုက်ကြမ်ကြ၊ ဟံ့ဗဗွဲကို သဘ်မို့ဟ်၊ ကောန်သွဆက်ဆောံညံင်ရဲ သိက္ခာမို့ဟ် သောံဖြး ဇော်အာ (ဟံ့သေင်မွဲး) ကိုဒုဟ်ဒန် ဟံ့ဝံ့ရ။

ပိုဒ် (၆)

ဣာ်မ္ဗိဟ်ဝံ ပွဲဂတမုက်သ္မောဝ်ဥပဒေဂ် ဇနဒ်ဒ်မ္ဗိဟ်မွဲဟေင် အခေါင် ဒးဒင်သ္မုတ်သမ္မိဒးနွံရ။

ပိုဒ် (၇)

မ္ဗိဟ်ဂမ္ဗိုင်တအ် အိုသို ပွဲအရာစီရေင်သ္မောဝ် (ဂဗုတ်) ဂ် ဝံဒင် စသိုင် အခေါင်တုပ်သ္မုတ်တဲ ဝံအခေါင်တုပ်သ္မုတ် ပွဲအရာစီဒ္ဓာမင် မွဲရ။ လတူ လိက်လလောင်တြးကအ်ဂ် ညးလီုဖံက်ပွန်မံင်ကိုဒ်၊ ဒးဒင်ပါခြာတဲဆက်ဆော်မံင်ကိုဒ် ဣာ်မ္ဗိဟ်ဂ်အခေါင်ဝံဒင်စသိုင် ပွမစီဒ္ဓာမင်မွဲ ပွဲသ္မောဝ်ဥပဒေဂ် ဒးတုပ်သ္မုတ်ရ။

ပိုဒ် (၈)

ဣာ်မ္ဗိဟ်ဝံ ယဝ်ရ ဒးဒင်ဖံက်ပလီုအခေါင်အရာသဇိုင် မဇိန်ကုင် လဝ် အတိုင်သဇိုင်ဒက်ပတန်သ္မောဝ် (ဟံ့သေင်) နကိုသ္မောဝ် ဥပဒေ အပွဲချင်မွဲး နကိုရုပ်သ္မောဝ်ခေ်ကိုန်ချင် ဒးကိုပရေင်စီဒ္ဓာ မင်မွဲအာ စိုကိုစိုပ်တရ်ရေင်။

ပိုဒ် (၉)

မ္ဗိဟ်အလီုမွဲလေဝ် သ္မုဒင်ရပ် နကိုဗဗွဲဝေ်ဟံ့သေင်ကို ဒက်ချက် လဝ်ကို၊ သ္မုဒင်ဗက်ပတိတ်နုချင်ကို သွဟံ့ဝံရ။

ပိုဒ် (၁၀)

ဣာ်မ္ဗိဟ် အခေါင်နွံသွက်ဝံဒင်စသိုင်တုပ်သ္မုတ် ပွဲအရာကဠင် ဖျေဂဗုတ် နကိုရင်သ္မောဝ်ခေ်သ္မုးပွး ဟံ့ဗက်မုက်မွဲမွဲလွာ်နွံကိုပရေင် တပ်တးဂ်တဲ အခေါင်နွံ တာလျိုင်နွံ သွက်ဝံစီဒ္ဓာအာ ဂဗုတ်မဖျေ လဝ်ဖျေသ္မုတ်သ္မုတ် အပွဲအရာစေ်လဝ် အမူဂဗုတ် လတူညး ဂ်ရေင်။

ပိုဒ် (၁၁)

(၁) ဣပ်မှိုဟ် ဒးဒင်စောဲစပ်လပ်အမူဂဗုတ်ဝံ သွက်ဝံကလေင် ဒင်သိုခလေင် အမူဂဗုတ် မဒင်စောဲလပ်ဂ် မဒးနွံကိုတင်ဒင်လျိုင် အိုသိုတဲတဲကို ရှင်သ္တောင်ရေမဟာဇန်ညးချင်ကွာန်ဂ် အတိုင် ဥပဒေ ကလိလောန်ဒုဟ်ဒန်နွံရောင် ဟံဝံဖျေံကီမွဲး **တြီပူဂိုဝံ** ဒုဟ်ဟံမွဲရောင် ဒးဒင်သွစုတ်သမ္တီရ။

(၂) အခိုင်ကလိလောန်ဒုဟ်ဂ် နကိုဥပဒေအပွဲချင်ကိုဒ်၊ ဥပဒေ ချင်နာနာကိုဒ် ခွဲဗဒ်လပ် ဥပဒေပွဲအရာဂ် ဟံမွဲမွဲး ညးအလိုမွဲလေင် ဒုဟ်ဟံမွဲရ။ ယပ်ရနူကို ရှင်သ္တောင်ရေ ကိုဒုဟ်မွဲမွဲသ်မွဲး စက်စေတ်နူကိုဒုဟ် မဒးကိုထေက်တဲ ကိုဟံဝံရ။

ပိုဒ် (၁၂)

ညးအလိုမွဲလေင် ဟံဝံဒးဒင်လုပ်ပထဲ ပွဲအရာကိစ္စ အခေါင်အရာ သွးပွးပူဂို၊ ကိုန်သို၊ သိုဌာန် သိုကို လိက်ကိုပြင်နင်တအ် (ဝါ) ဟံမွဲကိုသ္တောင်မွဲသ်ချိုက်ဟရိုက် အရာဂုဏ်သိက္ခာ ကော် စရဲ ဂုဏ် ညးမွဲမွဲရ။ ယပ်ရ လုပ်ပထဲသ်ကအ်မွဲး **တြီပူဂို** ဒးဒင်ဂ် နကိုဥပဒေ အခေါင်စိုဒှာ ဒးနွံရောင်။

ပိုဒ် (၁၃)

(၁) ဣပ်မှိုဟ် အပွဲပယျိုဒွက်ကိုန်ချင်ဇကုမတန်တဂ် ဝွဲမသွးပွး အခေါင်အာကျင်ဆဲပြိုင်မံင်စံင် တန်တနွံရောင်။

(၂) ဣပ်မှိုဟ် သိုမပါလုပ်ချင်ဇကုမတန်တဲကို၊ ချင်လိုဟံဟို အခေါင်စဉ်းတိတ် ကော် အခေါင်ကလောင်စံချင်ဇကု ဒးနွံရောင်။

ပိုဒ် (၁၄)

(၁) ဣပ်မှိုဟ်ဝံ သွက်ဝံဗွးနူပရောင်ချိုချိုက်သွမာန်ကြံကြတဲ ယဝ် တန်တဲ ပွဲချင်ဇကု ဟံဝံမွဲ အခေါင်အာတ်ဇုဒိုချင်ညွာင်ဒးနွံရောင်။

(၂) အမူဂုတ် ဟံဆေင်ကိုပရောင်ချင်ကွာန် ဝိုပြင်ဒစိုဒစးကို ရန်တံ ကော် မူသဇိုင်နူကုလသမဂ္ဂတဲ အမူဒဒင်စေလဝ်ဂှ် အခေါင် စကာအတိုင်ပိုဒ် (၁) လတူတေံ အခေါင်ဟံဝံရ။

ပိုဒ် (၁၅)

(၁) ဣပ်မှိုဟ် အခေါင်ဒင်ဂိုင်ကေတ် ကောန်ချင်မွဲချင်နွံရောင်။

(၂) ညးအလိုမွဲလေဝ် ပရောင်ဒ်ကောန်ချင်ဇကုဂှ် ဒးဒင်ရပ်သီ ထေံဟံမွဲပစ္စဲရေဂှ် ဟံဒးဒင် သိုကို အခေါင်အရာ ဇကုပြိုင်လှဲ ကောန် ချင်ဂှ် ကယျာန်တးပါကွေံဟံဝံရ။

ပိုဒ် (၁၆)

(၁) ဣပ်မှိုဟ်စိုပ်ဝဲ မှိုဟ်တြျံ မှိုဟ်ဗြဟံဟို ဒင်သဇိုင်ကို ကောန်ချင် ဟံသေင်မွဲ သာသနာရှေ်သေံတဲ ဟံမွဲကိုပိုင်ခြာ အခေါင်အရာ သွမ္မီထပ်တဲ ကော် ပတန်ကိုန်သိုနွံရ။ ပွဲအရာသွမ္မီထပ်တဲကို၊ နကို တြျံ အခိုင်ပံင်မံင်မွဲစွံကို၊ အခိုင်ပြးပါဂွံင်ညးညွံကို အခေါင်အရာ ဒးနွံရောင်။

(၂) အလံင်တြီ ကော် အလံင်တြီ သိုဓါလွတ်တံ နကိုဆန္ဒသွးပွး
ဟေင် အခေါင်သွမ္မိထပ်တဲ နွံရ။

(၃) ကိုန်သိုဝံ နှိသဇိုင်သဘာဝကောံမိုဟ်မွဲတဲ အခေါင်ဝံဒင်စ
သိုင် ပရေင်မင်မွဲစိုဒ္ဒာ နူကိုပွဲဂကောံမိုဟ် ကော် နူကိုကိုန်ချင်နွံ
ရောင်။

ပိုဒ် (၁၇)

(၁) ဣပ်မိုဟ် နကိုဇကုမွဲခေင်ကို၊ ပံင်ဖက်ကိုညးတူဟ်တံကို
အခေါင် ပိုင်ပြီကပေတ်ကညောတ် ပိုန်ဒြပ်တံနွံရ။

(၂) ကပေတ်တြပ်ဇကု ပိုင်ပြီလဝ်ဂှ် ညးအလိုမွဲလေဝ် သီဗ္ဗောင်
ကေတ်ကာ ဟံဝံရ။

ပိုဒ် (၁၈)

ဣပ်မိုဟ် အခေါင်ကူချပ်စင်ခြင်သွးပွး၊ အခေါင်ပါဝါဇေတ်ဒး ကော်
အခေါင်ရှေ့သေ့နွံရ။ အခေါင်အရာတံကံဝံ သာသနာရှေ့သေ့
ဟံသေင်မွး ဓရ်ပတေတ်တံ အခေါင်ပြိုင်လှာဲသွးပွး၊ နကိုပူဂိုမွဲကိုဒ်၊
ပံင်ကောံကိုညးဂမိုဏ်ကိုဒ် သာ သနာဇကုရှေ့သေ့ ဟံသေင်သက်ဂှ်
ဓရ်ပတေတ်တံဂှ် ဂတညးချင်ကွာန်ဂမိုဏ်ကိုဒ်၊ တူဟ်ခြာကိုဒ် အခေါင်
ပတိုန်ထွး ဝွဲမသွးပွး၊ အခေါင်စကာ၊ အခေါင်ရှေ့သေ့ ကော် အခေါင်
ဒက်ပတန်တံ ပါလုပ်ရ။

ပိုဒ် (၁၉)

ဣာပ်မို့ဟ်ပရေင်သွးပွး လညာတ်ပါ်ပါ် ကော် ဝေံက်ထွေးတံ အခေါင်
နွံရ။ အခေါင်အရာတံကံဝံ ဟံမဲ့ကိုပထုပလိုမဲ့သတ် ဝဲမသွးပွး
အခေါင်လညာတ်ပါ်ပါတံကို၊ တင်နင်ပရိုင်တံကို ကူချပ်စင်ခြင်တံဂ်
နူကိုပရိုင်မီဒီယျာမဲ့မဲ့ကဆံင် ဟံမဲ့ကိုပယျို ဒွက်မဲ့သတ် အခေါင်
လုတ်ဂျိုက်ကွဲ၊ အခေါင်ဒုင်ဂိုင်ကေတ် ကော် အခေါင်တရးတံ
ပါလုပ်ရ။

ပိုဒ် (၂၀)

- (၁) ဣာပ်မို့ဟ် အခေါင်ကောံဓရီုဗွဲမစိုဟ်သြိုဟ် ကော် အခေါင်
ဒက်ဂကောံတံဂ် ဝဲမသွးပွး ဒးနွံရောင်။
- (၂) အပွဲဂကောံမဲ့မဲ့ ဝံပါလုပ်ဂ် အတိုင်ပွက်စိုတ်ဇကုဟေင် ပါလုပ်
ဝံတဲ ညးမဲ့မှ ကိုဇြဟတ်ဒရိုဟ်ဟံဝံရောင်။

ပိုဒ် (၂၁)

- (၁) ဣာပ်မို့ဟ် ပွဲဂကောံအလိုအသီချင်ဇကုတံဂ် တိုက်ရိုက်ကိုဒ်၊
နူကိုမို့ဟ်စွး ဇကုရဲစိုလပ်မဲ့ကဆံင်ကိုဒ် အခေါင်ပါလုပ်ရေင်တျင်
နွံရ။
- (၂) ဣာပ်မို့ဟ် ဝံဒ်မို့ဟ်ယိုက်ဂွေင်တာလျိုင် အပွဲချင်ဇကုဂ် နွံကို
အခေါင်အရာ တုပ်သွဟ်ညးသ္တံရ။
- (၃) အဝိုအာကာအလိုအသီပကင်ရင်ကိုန်ချင်ဝံ ဒုင်သ္တိုင်ကိုလတူ
ဆန္ဒညးချင်ကွာန်တံရ။ ဣာပ်မို့ဟ်အခေါင်စုတ်မာဲ တုပ်သွဟ်နွံတဲ
နကိုသ္တောတ်မာဲမျက်ကိုဒ်၊ နကိုတုပ်သွဟ်ကုသ္တောတ်ဂ်ကိုဒ် နကို
အခိုင်ပိုင်ခြာမဲ့မဲ့ ကျောန်ဗဒ်ကိုတဲ ဒးဝေံက်ထွေးဆန္ဒတံ ပွဲပေါ်ရဲမာဲ
ရောင်။

ပိုဒ် (၂၂)

ဣာပ်မ္ဗိဟ် နကဵုကောန်ဂကောံပရေင်မ္ဗိဟ်မွဲ အခေါင်ဒုင်စသိုင် ပရေင်ဘဝမ္ဗိဟ် ဂီုကျီုနွံတဲ ပရေင်ရုန်ဂစာန်ကောန်ဂကူ၊ ပရေင်ပံင် ကောံရေင်တျိုင်ကုချင်ဂွးကပ်တံဂ် ဗွဲမကိတ်ညီုကို ဂကောံမ္ဗိဟ်ချင် ဇကု ကော်တမ်ရိဟ်တဲ ရေင်တျိုင်အာ ပရေင်ဖောအ်ဗြေပ် သွးပွး ဂုဏ်သိက္ခာ ကော် စရဲဉာ်ဒကေပ်ပူဂဵုဂ် ဟံမ္မဲဟံမ္မဲတဲ သီုကို ဒးရေင် တျိုင်အာ ပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ ပရေင်မ္ဗိဟ် ကော် အခေါင်အရာ ယေန်သ္ဘာင်တံ ဒးနွံရ။

ပိုဒ် (၂၃)

(၁) ဣာပ်မ္ဗိဟ် အခေါင်ကျောန်ကမ္ဗောန်၊ အခေါင်ဂွဲကမ္ဗောန် ဇကုဒးဂ္ဂုပ်စိုတ်၊ အကာဲအရာဗွိုင်ကမ္ဗောန် ဇကုဒးဂ္ဂုပ်စိုတ်တအ် ဒးနွံတဲ သီုကို ဝံဒုင်စသိုင် နူကိုဘဝ ကမ္ဗောန်ဟံမ္မဲတံရ။

(၂) ဣာပ်မ္ဗိဟ် ဟံဒးဒုင်ပရေင်ပါခြာ မွဲသတ် သွက်ကမ္ဗောန်တုပ် သွဟ် ငျုဟ်မးဒးတုပ်သွဟ် အခေါင်ဒုင်စသိုင်နွံရ။

(၃) ဣာပ်မ္ဗိဟ်ကျောန်ကမ္ဗောန် သွက်ဘဝဝံတန်အာ မွဲကိုဂုဏ် သိက္ခာမ္ဗိဟ် သွက်ပူဂဵုဇကု ကော် ကိုန်သ္မိပူဂဵုဇကုတံ တင် ဒုင်လျိုင် မွဲကိုဗဗွဲရေမကြိုက်တန်ကိုငျုဟ်မး အခေါင်ဒုင်စသိုင်နွံရ။ ကာလနွံ ကျိုင်ပွိုက်မွဲ အခေါင်ဝံဒုင်စသိုင် ပရေင်မင်မွဲ မင်မွဲရံင်စံင် ပရေင် မ္ဗိဟ်တအ် ဒးနွံရောင်။

(၄) ဣာပ်မ္ဗိဟ် သွက်ဝံစိုဒ္ဓါမင်မွဲဂုဏ်ဖိုပရေင်ပိုင်ဒြပ်ဇကုဂ် အခေါင် ပါလုပ်ကံပတန်ရေင်တျိုင် ပွဲဂကောံသမဂ္ဂသ္ဘာကမ္ဗောန် နွံရ။

ပိုဒ် (၂၄)

ဇာပ်မို့ဟ် ဝဲမတုပ်သုတ်ကို ပရူပရာ အခိုင်ကျောန်ကမောန် ကော် အခေါင်ဒုင်စသုင် သြန်ဂိတု၊ စုတ်သမ္ဘိလပ် အခိုင်သွးကမောန်ဂှ် အခေါင်ဇူလျှော် ကော် အခေါင်သွးကမောန်တံ အခေါင်ဒုင်စသိုင် နွံရ။

ပိုဒ် (၂၅)

(၁) ဇာပ်မို့ဟ် စုစ၊ ဂွက်ယာတ်၊ သို့ဌာန်၊ ဝီဝတ်ယဲ ကော် မွဲပိုက် သိုမပါမံင် ထံက်ပင်ပရေင်မို့ဟ်၊ ပရေင်ထတ်ယုက် ကော် သွက် မံင်တန်တအာ ဝဲမစိုဟ်သြိုဟ်မာန် ပရေင်အဆံင်အလံင်မို့ဟ် ဝဲမရမ်ဂပ် အလိုပူဂိုဇကု ကော် ကိုန်သိုပူဂိုဇကု အခေါင်ဒုင်စသိုင် နွံရ။ တဲပွန် ပရေင်ဂယိုင်လမျိုဟ်မာန်တံဒ်ကျိုင် မပ္ပံ ကမောန်ဟွံမွဲ၊ ပရေင်ထတ်ယုက်ဟွံပေင်၊ ဝဲဟွံချိုက်ပေင်၊ ဒ်ဗြဲကွဲ၊ မို့ဟ်အာယုက် ဇော် (ဝါ) ဝဲအကဲအရာ အလိုဇကု ဇကုတန်တံ ဟွံမွဲမွဲး တင်ဒုင် လျိုင် ပရေင်ဂိုက္ခိဘဝတံ အခေါင်ဒုင်စသိုင်နွံရ။

(၂) ပရေင်မင်မွဲတွေင် ဘဝမိယာ် ကော် ဘဝကောန်ဇုန် ကော် ပရေင်ရိုဗင်တံ အခေါင်ဒုင်စသိုင်နွံရ။ သွမ္ဘိုထပ်တဲလုပ် သွာပ် ကိုဒ်၊ ဟွံလုပ်သွာပ်ကိုဒ် ကောန်ဇုန်ဒ်ကျိုင်မို့ဟ်သိုဖအိုတ် အပွဲရာ ပရေင်မင်မွဲရံင်စံင် အခေါင်တုပ်သုတ် ဒးဝံ့ရောင်။

ပိုဒ် (၂၆)

(၁) ဣပ်မို့ဟ် အခေါင်ဇ္ဇောန်ပညာနွံရ။ ပရေင်ဇ္ဇောန်ပညာဝံ အောန် အိုတ် ကဆံင်ပညာမူလဂ် ဟံဒဲးကိုဍုဟ်မးရ။ ပညာကဆံင် မူလဂ် ဟံဇ္ဇောန်မံင်ဟံဝံရ။ ပညာကွတ်စက်ကွတ်တဲ ကော် ပညာ ကွတ် ဂယိုင်လမျီုတံ မို့ဟ်ဂမိုင်ဇ္ဇောန်မာန်တဲ ပညာကဆံင်သျှိုင်ဂ် ဒုင်ဖိုင် ကိုစရာဲဒုင်ဒကေင်တဲ သိုဖအိုတ် ကဆံင်တုပ်သွဟ်ဒဲးဝံ ရောင်။

(၂) ပညာဝံ ဒဲးပတင်ကျိပ်ကို မို့ဟ်တံ စရာဲမို့ဟ် သွောံချိုက်ပေင် ဖောအ်ဗြေပ်တိုန်ကို ကော် အခေါင်အရာမို့ဟ် ကော် သဖိုင်အခေါင် သွးပွးတအ်ရောင်။ ပရေင်ပညာဝံ အပွဲကိုအကြာကိုန်ချိုင်ဂမိုင်၊ အကြာဂကူဂမိုင်၊ အကြာဘာသာသာသွာဂမိုင် သွက်ဝံထိုင်ဒပ် အာ ပရေင်ကျိဟ်ခွင်၊ ပရေင်အေင်ဒုင် ကော် ပရေင်ဆာန်ကိုန်တဲ ဒဲးသျှိုင်ပတိုန်ကမောန်ထိုင်ဒပ် ပရေင်စိုဟ်လလံ အတိုင်ကုလ သမဂ္ဂ မချီဒရာင်ကျောန်စိုတ်မံင်တအ်ဂ်ရောင်။

(၃) ပွဲမိမတံဝံ အခေါင်အရာနွံ ပွဲအရာ ပရေင်ရဲစော်ပညာ သွက်ကောန်ဇာတ် ညးတအ်ရောင်။

ပိုဒ် (၂၇)

(၁) ဣပ်မို့ဟ် အပွဲဘဝယေန်သွာင်ဂကောံမို့ဟ်ဂ် အခေါင်ပါလုပ် သွးပွးရေင်တွိုင်မာန်၊ အခေါင်ဒုင်စသိုင်ပညာအနုသုခမ သွးပွးနွံ၊ ပရေင်တ်တက်ပညာသိပ္ပံ ကော် ဂုဏ်ဖိုသွဟ်တံဂ် အခေါင်ပါပရအ် ဒုင်စသိုင်နွံရ။

(၂) ဣပ်မို့ဟ် နကီုညာဏ်ပညာဇကု အခေါင်ဖန်ဗဒ်ပတိတ်တို နကီုပညာသိပ္ပံကီုဒ်၊ နကီုလိက်ပတ်ကီုဒ်၊ နကွတ်ပညာနသုခမကီုဒ် နွံတဲ ကသပ်ပညာကို ကပေါတ်ကညောတ် ကျောန်ပတိတ်လင်ဂှ် ဝံအခေါင်စိုဒှ်အရောင်။

ပိုဒ် (၂၈)

ဣပ်မို့ဟ် အခေါင်သွးပွး ကော် အခေါင်အရာခမံက်ထွးလပ် ပွဲလိက် လလောင်တရးဏံ ယပ်ရမိက်ဝံခမံက်ပတိုန်ထွးမွှး အတိုင်သ္မောတ် ပရေင်မို့ဟ် ကော် သ္မောတ်ပရေင်ဆက်စှော်ချင်ဂွးကပ် ဒးနွံရ။

ပိုဒ် (၂၉)

(၁) ဣပ်မို့ဟ် ညှ်ဒကေပ်ဇကုဂှ် ဝဲမသွးပွးဝံဖောအ်ဗြေပ်တိုန် ပေင်ဗာန် တာလျိုင်နွံပွဲဂကောံမို့ဟ်တံရ။

(၂) ဣပ်မို့ဟ် စကာသုင်စောဲအခေါင်အရာဇကု ကော် အခေါင် သွးပွးတံဂှ် ဒးသွသမ္မိ ရှေ့သေ့ အခေါင်အရာ ကော် အခေါင်သွးပွး ညးတုဟ်ကီု၊ ပွဲဂကောံမို့ဟ်ဒီမပ်ကရေၣ်ဇြဲဝံ နွံပိုက်မဒ်ပွဲဗဝဲဝဲ ဒေုတ်ပဋိပတ်ပူဂို၊ ဝံဗပေင်ကို ပရေင်စိုဟ်လလံကောန်ညးချင် ကွာန် ကော် ပရေင်ပိုန်ဒြပ်ဝံဒ်တိုန်တံကီု၊ အတိုင်ဥပဒေစုတ်သမ္မိ ပိုင်ခြာလင်ဂှ် အခေါင်စကာဒုင်စသိုင် နွံရ။

(၃) အခေါင်အရာတံ ကျော် အခေါင်သွေးပွားတံဝံ ရန်တံ့ ဒစိုဒစးကို ကုလသမဂ္ဂတံကို၊ သဇိုင်မူလ အခေါင်အရာမ္ဗိဟ်တံကိုတဲ ကျောန် သွဟံဝံရ။

ပိုဒ် (၃၀)

သွက်ချင်မွဲချင်ကိုဒ်၊ သွက်မ္ဗိဟ်မွဲဂကောံကိုဒ်၊ သွက်ပူဂိုမ္ဗဲကိုဒ်၊ အခေါင်အရာ ကျော် အခေါင်သွေးပွား မပါလုပ်မံင် ပွဲလိက် လလောင် အခေါင်အရာမ္ဗိဟ် အလုံလိုက်မွဲကံ ရန်ကိုဝံ့လီလ်အာကို၊ ရန်ကို မွဲမွဲသတ်တဲ နကိုအလိုဇကု ကံက်နက်တိတ်အဓိပ္ပါယ်မရေင် နူကို လိက်လလောင်ကံတဲ စကာပွဲဒွဲတုဟ်မွဲမွဲဂ် သွဟံဝံရ။

